

प्रकरण – 5

कर्तव्य बजावण्याची प्रमाणित पध्दत

महापालिकाविश्लेषक प्रयोगशाळेमध्ये प्राप्त नमुन्यांची वैज्ञानिक तपासणी करून अचूक अहवाल देणे हे मुख्य कर्तव्य असते. हे कार्य नियमबध्द, पारदर्शक व तांत्रिक पध्दतीने पार पाडण्यासाठी खालील प्रमाणित कार्यपध्दती अवलंबिली जाते.

1. नमुना स्वीकारणे

1. संबंधित विभागाकडून नमुना प्राप्त करणे.
2. नमुन्यासोबत आलेले पत्र,सील, लेबल, संकलन दिनांक व ठिकाण तपासणे.
3. नमुन्याची स्थिती योग्य असल्यास स्वीकारणे.
4. नमुन्याला स्वतंत्र नोंद क्रमांक देणे.
5. Sample Register / संगणक प्रणालीमध्ये नोंद करणे.

2. नमुना जतन करणे (Sample Preservation)

1. नमुन्याच्या प्रकारानुसार योग्य तापमानात साठवणूक करणे.
2. खाद्य नमुने, पाणी नमुने, रासायनिक नमुने वेगवेगळे ठेवणे,
3. Cross Contamination होणारी नाही याची दक्षता घेणे.

3. तपासणीपूर्व तयारी

1. तपासणीसाठी आवश्यक उपकरणे तयार ठेवणे.
2. उपकरणांचे Calibration तपासणे.
3. आवश्यक Chemicals, Reagents, Glassware तयार ठेवणे.
4. SOP नुसार पध्दती टेस्ट पध्दती निवडणे.

4. नमुन्यांची तपासणी (Sample Analysis)

1. नमुन्याचे वजन/मोजमाप घेणे.
2. Physical Test – रंग, वास,स्वरूप तपासणे

3. Chemical Test – रासायनिक घटक तपासणे
4. Microbiological Test – अणुजीवीय तपासणी (आवश्यकता असल्यास)
5. निष्कर्ष विश्लेषण (Result Interpretation)
प्राप्त डेटा तपासणे
मानक निकषांशी तुलना करणे.
नमुना प्रमाणित आहे की अप्रमाणित हे ठरवणे.
आवश्यक असल्यास वरिष्ठ अधिका-यांशी चर्चा करणे.
6. अहवाल तयार करणे (Report Preparation)
नमुना क्रमांक, तपासणीदिनांक, पध्दत नमूद करणे,
निष्कर्ष स्पष्ट भाषेत लिहिणे.
संबंधित मानक नियमांचा उल्लेख करणे.
अधिकृत स्वाक्षरीनंतर अहवाल जारी करणे.
7. रेकॉर्ड व दस्तऐवज जतन (Documentation)
सर्व नोंदी सुरक्षित ठेवणे.
टेस्ट रिपोर्टची प्रत फाईलमध्ये ठेवणे.
भविष्यातील संदर्भासाठी डेटा संग्रहित ठेवणे.
8. सुरक्षा पध्दती (Safety Procedure)
हातमोजे, मास्क, लॅब कोट वापरणे.
धोकादायक रसायने काळजीपूर्वक वापरणे.
Waste Disposal नियमांनुसार करणे.
अपघात झाल्यास तात्काळ नोंद करणे.
9. जबाबदारी (Responsibility)
प्रयोगशाळा सहाय्यक – तांत्रिक कर्मचा-यांना मदत करणे.
तांत्रिक कर्मचारी – तपासणी प्रक्रिया
सहाय्यक विश्लेषक – निष्कर्ष पडताळणी व पर्यवेक्षण
महापालिका विश्लेषक – अंतिम अहवाल मान्यता, नियंत्रण व मार्गदर्शन